

Szerkesztő- és kiadó-hely: Budapest IV. kerületében és kalap-utczán sarkán 1. sz. Csak bérmentes levelek fogadhatók...

EGYETÉRTÉS

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

Hirdetések és nyilatkozatok. Budapest IV. kerületében és kalap-utczán sarkán 1. sz. Hirdetések felvételének a költségén...

Lajtán túl és innen.

A Taaffe-kabinet pénzügyminisztere Dunajewszky tegnap terjesztette az osztrák birodalmi tanács elé az 1882 ik évi költségvetést. Mő toha sorsunk egy hozza magával, hogy bennünket közelebből érdekeljen Auszria pénzügyi helyzete...

Osulhatn mérték alatt természetesen nem egy évrnek költségvetési végeredményét értjük, hanem az éveken át tartó pénzügyi helyzetet kénszerű jellemét. S a mi pénzügyi helyzetünk valóban kétségbeesítő. 1877-ben csak huszonhat millió deficitet kellett megküldnünk...

Ezzel szemben Auszria pénzügyi helyzete valóban irigylésre méltó. Igaz, hogy ott is 37 millióra megy a jövő év deficitje, mint az Dunajewszky előterjeszté. Igaz, hogy önmagában véve ez sem örvendetes állapot egy óráig sem, mert hiszen most Auszria is a mélyesleges béke éveit éli...

Auszria egyetlen adói a kiróvasz szerint csakis egyetlen egy millióval haladják túl Magyarország egyenes adóit. De ha tekintetbe vesszük, hogy Magyarország legaldottabb részei, ott az alföldön, minő elemi csapatokat szenvednek évenként szakadatlanul...

tehát a jólétet és adóképeséget igazán bizonyítják, Ausztriában másiel száz millióval hoznak be többet, mint nálunk. És van még köztünk egy óriási különbség. Auszria az utolsó 10-12 év alatt a közigazdasági élet egész mezején óriási lépésekkel haladt előre. Fővárosa, vidéki városai, ipara, kereskedelme, mezőgazdasága, fürdői, nemzetközi termelő versenyképessége kiszámíthatatlan mérvben izmosodtak. Láttuk ezt már 1868 óta...

Az osztrák pénzügyminiszter valóban önérettel utalhat tegnap költségvetési előterjesztésére. Ebben a petroleumadó, a vámtarifa revíziója s a szeszadó reformja legalább 12-13 millió bevételi többlettel, a házadó reformja, az illetekszábsái novella s az egyéb adóreformok összesen szintén 11 millió bevételi többlettel fogják javítani az államháztartási egyensúlyt...

Budapest, nov. 15. Az országgyűlési „függetlenségi kör” nov. 16. án d. u. 5 órákor értekezletet tart. Az igazságügyi miniszterium mai napon arról értesítette a kir. legfőbb ítélőszéknek, hogy Csemegei Károly legf. ítélőszéki tanácselnök számára újabban ismét egy havi szabadságot engedélyezett a czéllől, miszerint az általa munkát alá vett büntetőtörvénykönyv alaki részének javaslatát és annak indokolását az idő alatt teljesen befejezhesse.

Gambetta miniszter. Gambetta, mintán esztendőközön keresztül hamisnak bizonyodott a hír, mely nem színt meg miniszterségét emlegetni, végre csakugyan rászánta magát s elvállalta a miniszterelnöki tisztséget. Meglehetett a maga jó okai, a melyek miatt annyi ideig késett a lépéssel, s megvanak bizonyonyal a maga céljai, a melyekért most e lépésre végül el-zánta magát. Az ő egyénisége, a szerep, melyet a francia társadalomban elfoglalt, a remények, melyeket fellépéséhez kötnek, s az irány, melyet a politikában képvisel, egyaránt igazolják, hogy eme lépésének fontosságát Franciaország kívül is méltányoljuk, s foglalkozunk ezen ő okával és ő céljaival.

Gambettát hosszú időn keresztül mindenki úgy tekintette Franciaországban, ép úgy, mint annak határain kívül, mint a boszu politikájának személyesítőjét. — Revanche, csak ezt az egy szót akarta ismerni a francia társadalom, mely számára a Gambetta Leo névét, vállaira őt magát az államférfiut nevé. Gambetta és a revanche egy volt nekik. Nem is a személyt tekintették már beúne, hanem azonosították magával az eszmével, melyet képviselt, vagy a melyet ő csak úgy képviseltet k. vele. Tény, hogy ő maga e felől nyilvánosan és f-lre nem érthető módon nem nyilatkozott s. ha. Talán nem is lett volna sem politikussal, sem oppo tunus nyilatkozni. De tény, hogy tárte, miszerint őt mindenütt az ulti szerepében szerepeltették, — lehet, hogy csak azért, mert ez a szerep volt akkor a legnépszerűbb Franciaországban. S csakis e szempontból volt megma-

gyarázható a magaviselet, melyet mutatott. Tényleg a hatalom birtokában, nem élt vele soha. Támogatva a kamarák nagy többsége által sürgetve barátai és pártbeli avál által a kormányalkításra soha formálisan abban részt nem vett, másként pedig mindenki tudta, hogy általa történik minden, hogy az ő kezében van nem a formális, de a tényleges hatalom. Az montdótt neki az elhatározó, a vlságság pillanatra kell magát tartania. Ő nem morzsolgathatja föl erejét kési aprólékos kérdések mindennapi részleteivel, tartogatnia kell erejét arra az időre, midőn az idők telje elérkezzen. Majd ha Franciaország összeszedte magát. Majd ha olyan erős leend, hogy szembe szállhat a győlött prussienne hatalmával, ő e cselekvésekéideje akkor lesz itt.

Ekor állott Gambetta népszerűségének tetőpontján, ekor volt a francia népnek bálványa, kinek még a szociáldemokraczia is bemutatva áldozatot. És egy-zerre a közvélemény csak elkezdett tőle fordulni, a szociáldemokraczia pedig nem hogy hát fordított neki, hanem szembe szállott vele. És ő ugyanabban az időben elhatározta magát, hogy kormányt alakít. Azért hagyta-e a közvélemény, mert elterjedt róla a hit, hogy hűtelenül válik eszméire, vagy pedig ép azért határozta el magát a kormányalkításra, mert népszerűsége fogy, mert még most itt az utolsó pillanat, mikor tehet valamit, holnap vagy holnapután pedig minden késő? Talán mind e kétő összecsúszott.

A körülmények és a politikai viszonyok olyanok, hogy most nem kell Európának a boszu politikájától tartania. A háttérben Európa három leghatalmasabb monarchájának, sőt most már négynek szövetsége semmi kihatást nem nyújt arra, hogy politikai kalandok jól végződhetnek. Az, a ki eddig kivétel nélkül tartotta a hozsupolitikát, s akkor sem tartotta el-érkezettnek az időt, midőn Oroszországban egy új fejedelem lépett a trónra, s ellenesége indulatokat hozott oda Németország iránt: az nem találhatja czéljai kivételére alkalmasnak a jelen pillanatot, midőn e tekintetben is megszűnt minden kontroversia. Józán észszel senki sem boszúkozhatik most ily vállalatokba, s a meddig Gambetta józan eszében bizunk, mi sem gondolhatjuk, hogy ilyesmit akar.

Mit akar tehát? Ha a tényekből keressünk eme kérdésre feleletet, pedig csak is azokból szabad azt keresnünk, akkor a felelet csak egy lehet. A hatalmat akarja önmagáért. A revanche politikájáról le kell mondania, sok, igen sok időre. Megmenti legalább azt népszerűségéből, a mi megmenhető. A nemzet nagy aspirációit meg ne ualósihatja többé, megvalósítja legalább saját ambíciójának eszményeit. Uralkodni akar, élvezni akarja az uralkodás mámorát. Még pedig lehetőleg nagy mértékben. Egy pillanatra a felleértült miniszteri listákra, s különösen arra, mely legutóbb is fontartja magát, maggyózhét mindenkit e felől. A nagy politikai nevek eltűntek ezen listáról. Leon Say, Ferry vagy Freycinet nem vesznek részt a kormányban. Csupa másodrangú csillagok tűnének fel, hogy annál inkább tulajogghassa őket az elsőrendű, ő maga. S még ezek között is biztosítja magát. Kezében tartja a külügyi tárczát, Hadd legyen ott összpontosítva minden hatalom és minden dicsőség.

Budapest, nov. 15. Gambetta tegnap megalkotta a „nagy” miniszteriumot, azokkal a személyekkel, kiknek névsorát az „Agence Havas” nyomán egy mult éjjeli táviratunk közölte. A hivatalos lap ma már közölte a miniszteri névsort, s Gambetta, mint egy táviratunk jelzi, megtartotta a képviselőházhoz benutató beszédét, melyet az új miniszterek tegnap esti értekezlete helybenhagyott. Ez a manifestum a külügyi viszonyokra vonatkozólag békés biztosítást tartalmaz és hangsúlyozza, hogy a szenátus tagjai választásának módja revíziót igényel; a kormány azonkívül kívánja a meggyéknint való szavazás behozását. A diplomaciai testületben valószínűleg változások fognak végbemenni. Saint-Vallier gróf berlini francia nagykövet helyébe más fog kinevezetni. A kabinetalkítás lefolyásáról a következő részleteket jelentik: Eleinte Gambetta Freycinetnek, Saynek, Ferrynek és Challemel-Lacournak tett ajánlatot. De mind a

négyen vonakodtak belépni az új kabinetbe. Challemel-Lacournak személyes okai voltak; Say fölérsélt volna a szenátus elnökségét a pénzügyi tárczával, ha a vasutak államosítására vonatkozólag meg tudott volna egyezni Gambettával. Ferry csak oly feltétellel akart a Gambetta-kabinetbe belépni, ha Say és Freycinet is tagjai lesznek, de Freycinet semmi áron sem akart tárczát vállalni. Az új kabinetre vonatkozólag a Temps azt mondja: Gambetta oly miniszteriumot alkotott, mely fölött teljes befolyása van; a miniszterium voltaképp nem olyan „nagy”, de nagy helyet foglal el.

Az olasz király bécsi utjáról csak most van előtűnt az első ítéletes nyilatkozat — még pedig római hivatalos lap következő communiquéjében: A pompa, melyet a felségek tiszteletére rendezett ünnepélyeknél kifejtettek, senkinél se fog csodálkozást kelteni, a ki a Habsburg-ház hagyományos lenyét ismeri. A mi azonban leginkább hízlelhet az olaszoknak, az ama kiváló szívéllyesség és előzékenység, melyet az egész császári család, felségek vendégei, az olasz király és királyné irányában tanusítottak és a rokonszenven számos jelei, melyeknek a bécsiek minden alkalmossal tanubizonyosságát adták.

A hivatalos lap röviden előadja a visszautazást és megjegyzi továbbá: „A tüntetések, melyek Olaszországban és Ausztria-Magyarországban ismétlődtek, világosan bizonyítják, hogy az olasz királyi pár bécsi látogatása tényleg felkeltette a béke utáni óhaját és életet adott a két ország lakosságá közt már előbbi is uralkodott rokonszenven érzelmeknek. Versenyzetek azon melegezését kifejezésében, melyet a Róma és Bécs közötti barátságban több alakulása mindenütt kellett. Bizonyítják azt ama számos feliratok, melyeket a királyi választótestületek Depretis és Mancini miniszterekhez, továbbá ama levelek, melyeket a bécsi polgármesterhez intéztek és a helyesítési nyilatkozatok, melyek még nagyobb számban az olasz belügyminiszteriumhoz érkeztek. Az olasz nemzet bebizonyította, hogy mint mindenkor, most is méltányolva uralkodója érzelmeit és azon elveket, melyekből a kormányát volt hatva, a midőn az Olaszország és Ausztria-Magyarország közötti barátság köteleitől bensebbé fűzte. Szíves készséggel emlékezünk meg mindezekről, márt meg vagyunk győződve, hogy a jövő igráson fogja a két nemzet által saját közös hasznukra manifestált érzelmeiket.”

Elősorolja ezután, hogy 39 tartományi és közési képviselt, 63 polgármester és 16 egyesület küldött feliratot. Bismarck herceg, mint jelentették, tegnap egy óránál tovább volt kihallgatáson Vilmos császárnál. Ez alkalommal, mint a „National Ztg.” a kancellár környezetéből értesül, konstátaltatott az uralkodónak és Bismarck hercegnak teljes egyetértése. Ebből az következik, hogy a kancellár-válság szerencsésen véget ért. Hogy a pártok felhasználására nézve milyen evezett meg a kancellár a császárral, erről semmi biztos adatot nem hallani, de valószínű, hogy a császár által személyesen felolvasandó trónbeszéd a vatikánnál folyó tárgyalások ügyében oly engedményeket fog a centrum számára kiltásba helyezni, melyek döntő pártot megnyerhetik a kormány gazdasági törekvéseinek.

Az új francia kabinet. A „Journal Officiel” ma megjelent száma megerősíti azt a miniszteri névsort, melyet egy mult éjjeli táviratunk közölt. Gambetta, mint e listából látható, régi és új miniszterekből állította össze kabinetjét. Erdekes lesz ezekről a következő személyi adatokat közölnünk: Említsük meg mindenképp Spuller és Eugéne, kit Gambetta mint régi barátját és hírlapíró munkatársát saját titkárnak nevezett ki. Spuller, ki 1833-ban született Saurreban, jogtudós és publicista. 1870. október 7-én Gambettával együtt léghajón hagyta el Páris s később Toursban és Bordeauxban jelentékeny részt vett a nemzeti védelem vezetésében. 1871. novemberben Gambettával együtt megalapította a République Françaiset, melynek sok éven át főszervezője volt. 1876 óta, mint Páris képviselője, tagja a képviselői kamarának s mint a külügyminiszterium költségvetésének előadója, csakhamar tekintélyre lett a külügyi politika terén. A miniszterek közül Capot és Cochéry már a Ferry-kabinetnek is tagja volt. Az első az igazságügyi, az utóbbi a posta-és távirati tárczát kezelte. A Gambetta-kormányban mindkettőt megtartotta korábbi állását. Az új emberek közül Waldock-Roussau belügyminiszterrel és Allain-Targé külügyrel kell első sorban megemlékeznünk. Waldock-Roussau 1846-ban született, és az ismert anti-imperializmus képviselője. Úgy vélt volt sokáig 1879. április 6-án választották meg a rennesi kerület képviselőjének. A kamarában az unioi republika pártján foglalt helyet s annak időjén igen figyelemreméltó javaslatot terjesztett az a francia hadsági reform ügyében. Azt tartják felőle, hogy egyike a legtehetősebb fiatal republikánusoknak. Allain-Targé szintén gygyvéd, 1832-ben született Angersben s egy ideig főügyési helyettes volt szülővárosában. 1864-ben kivált az állami szolgálatból és ellenzéki hírlapíróvá lett. Gambetta, Spuller, Challemel-Lacour és Brisson társaságában alapította 1868-ban az Avenir Nationalt, de azt nem sokára elnyomták. 1870. szeptember 4-én Maine-et-Loire prefektjévé neveztek ki s utóbb, mint a

hadserg biztos, részt vett a nemzeti védelemben is. Szerkesztője volt ő is a République Françaisenak, de csak 1870. év februárjában választották meg a 19. párisi kerület képviselőjének. Allain-Targé, mint publicista, jobbadán pénzügyi kérdésekkel foglalkozott s 1868-ban megjelent munkája (Les Deficits 1852-1868.) nagy elterjedésre talált.

Az új kabinet legjelentékenyebb férfainak egyike Paul Bert, a közoktatásügyi miniszter. 1833-ban született Auxerreben. Tanulmányait Párisban végezte s 1863-ban az orvosi tudományokból, 1866-ban pedig a természetudományokból nyert tudori oklevelet. 1867-ben tanárává lett a bordeauxi orvosi fakultásnak s később, midőn tudományos munkáitai világszerte figyelmet örvésztettek, Párisba hívták át az általános fiziológia tanárául. Csak 1870. szeptember 4-dikén lépett Paul Bert a politikai pályára. Akkoriban az Yonne-departement prefektusának vezértitkárává nevezték ki, mely departement őt 1874-ben képviselője gyánant a nemzetgyűlésre küldötte. Folyvást az unioi republikaéhoz tartozott s tereken részt vett a parlament munkáiban, kivált, ha közoktatási kérdésekről volt szó. Előelőke, hol tagja, hol meg előadója volt a közoktatási bizottságoknak s alig van Franciaországban közoktatási törvény vagy laboratórium, melynek megalkotásában Paul Bertnek hivál része, ne volna. Az 1870. év márciusában kivált a történelmi bizottság s a tudós társaság tagjává, továbbá Claude Bernard helyébe a fiziológia társaság elnöküül választották meg, 1878-ban az akadémia halhatatlanai közé akarták felvenni, de a reakcionárius párok nem tűrték meg az ő 6. szabd szellemét s helyette Marey-t választották meg. Paul Bert igen figyelemreméltó iratok tett közé az anatómia és a fiziológia köréből s utóbb a „Republique Française” tárczájának tudományos részét szerkesztette. Kimerzetésének annyiban nagy politikai jelentősége van, amennyiben elkecseregett ellenségé a kerlikálsoknak s bizonyony kiméletlen lesz irántuk, hogy az iskola és a nevelés körül megszűntesse befolyásukat.

Az ipar és a szépművészetek egyesített tárczája Antonin Proust hírlapírónak jutott. 1832-ben született Niorban s a politikai életben az által lett híresség, hogy nagy ellenfelet volt Olivier-miniszteriumnak. A háboru idején titkára volt Gambettának s 1871-ben a „Republique Française” szerkesztőségébe lépett. 1896 óta tagja a parlamentnek, hol az unioi republika képviselői iratokot be. Itt és a képviselői kamarában leginkább a külső ügyekkel és a szépművészetekkel foglalkozott. — 1879-ben a conseil supérieur des beaux artsnak és a műemléki bizottságnak lett tagjává. Sok művet írt, jobbadán a műtörténelemlről s 1876-ban adta ki „Le Prince de Bismarck, sa correspondance” című nagy feltűnést keltett munkáját.

A közmunkák új minisztere, Raynal, eddig államtitkár s kitűnő szakember hírcében áll. A kereskedelem, gyarmat-és tengerészeti ügy tárczáját Maurice Rouvier képviselő kapta meg, ki 1842-ben született Aix városában. Már a császárság idején nagy figyelmet keltett ellenzéki szónoklataival. 1876-ban az erkölcsiség megsértése miatt vádat emeltek ellene a monarchikus hírlapok. Tárgyalást kért éa fölmentették, de a bíró szava egyértékű volt az erkölcsi elítélletéssel. Három évvel később kidérült, hogy Rouvier csak rágalmaték. Az új miniszter sokat foglalkozott közigazdasági, társadalmi és pénzügyi kérdésekkel.

Az új földművelésügyi miniszter, Devés 1837-ben született Aurillacban; 1876-ban lépett a politikai pályára, mint Déziérs képviselője. A balpártnak volt híve s több ízben elnöke is. Camponen tábornokról, az új hadügy-miniszterrel és Goujeard tengerészeti miniszterrel, kinek csak a hadi tengerészet fölött van hatalma, kevés adat került nyilvánosságra. Anynyit tudunk felőlük, hogy Camponen tábornok eddig a 3. hadtest 5. hadosztályának volt parancsnoka, s hogy Goujeard a tengerészet legkitűnőbb tisztjeinek egyike.

A trónörökös Görényben. Szász-Régen, nov. 15. (Az „Egyetértés” tudósítójának távirata.) A trónörökösöpár tegnap délután négy órákor a görényeszentimrei kastélyba megérkezett. Marosváralhólth kezdve az utvonalon minden község lelkes éljenzéssel fogadta a főhercegi kocsiakat. Radnótfaján a görényi havasokról hozott fenyegetőalkból impozáns diadalkapu állítottat fel s az utvonalon községregrén városából, mely utvonalon kívül esett, nagy díszes közönség gyűlt ki, legrokonzenvenesebben üdvözölvén a fenségeket. A trónörökös inkognitó lévén Görényben, minden tüntetés elmaradt. Stefánia főherceggasszony jelenléte mindenfélle legkellemebb benyomást gyakorolta. A trónörökös megnyerő modora, szívellyessége Székelyföldön figyelemre méltó hangulatot keltett. Ma kora hajnalban a görényi havasok alsó részén szóllott érzékírt hangjára több községből kirendelt közbiztosok megkezdtek a hajtsát. Radnótfaj, Petelo községek határán a napokban állítólag dühöd medve jelentkezett, a lakosok fejszéval agyon verték. Bóré egy szászregeni orvos vette meg.

Adorján, nov. 15. (Az „Egyetértés” tudósítójának távirata.) Marosdamegye magyarói járárszolgabírája Kőrösi József három nap óta a topliczai, mesterházi havasokon, melyek a görényi havasoktól éjszakra fektüsznek, hatszék hajtóval a vadállományt trónörökös vadász színterére tereli. Szírod havasverőfényén medvenyomokra találtak. Az udvarmesteri hivatalhoz 200 darab fátkya érkezett éntel bevonulások alkalmára. A vidéki főurak azon reményben, hogy a vadászatra meghívatsnak, nagy előkészületeket tervének. Eddig csak Matskásy Ferencz hivatótt meg.

Szász-Régen, nov. 15. (O. É.) Éjjeli három órákor a fővádszester jelt adott a készüldésre. — A trónörökös fél ótkor a kastély kápolnája

